

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2026 r. na posiedzeniu bez udziału stron

w sprawie skazanych M. M. i B. M. 1. ,

wniosków obrońców skazanych o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania kasacji w sprawie o sygn. akt III KK 101/24, na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka
od udziału w sprawie o sygnaturze akt III KK 101/24.**

UZASADNIENIE

W wyniku losowania w dniu 29 grudnia 2025 r. do rozpoznania wniesionych w niniejszej sprawie kasacji został wyznaczony SSN Antoni Bojańczyk. Kolejno w dniach 22 stycznia 2026 r. oraz 10 lutego 2026 r. do Sądu Najwyższego wpłynęły wnioski obrońców w/w skazanych o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i art. 45 Konstytucji RP od rozpoznania niniejszej sprawy z uwagi na wątpliwości co bezstronności, wynikające przede wszystkim z uzyskania przez Pana Antoniego Bojańczyka statusu sędziego Sądu Najwyższego w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Podniesiono również, że

kasacje zawierają m.in. zarzut obrazy art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec niewłaściwej obsady Sądu odwoławczego, a zatem wysunięto zarzut zbieżny z zarzutem podniesionym wobec SSN Antoniego Bojańczyka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wnioski obrońców zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Jak wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie, oceniając zasadność wątpliwości co do bezstronności sędziego należy wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jego zachowanie. Przy dokonywaniu tej oceny nie bez znaczenia jest stosunek sędziego do wprowadzanych zmian w sądownictwie, wyrażany chociażby w zakresie akceptacji niekonstytucyjnych działań organów władzy wykonawczej wobec sądów czy akceptacji utraty przez Krajową Radę Sądownictwa przymiotu niezależności (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2021 r., II KK 426/21, OSNK 2022, z. 2, poz. 6; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 lipca 2023 r., II KK 82/23, LEX nr 3589744*).

Sędzia Antoni Bojańczyk na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 10 października 2018 r. po rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a więc w procedurze kwestionowanej przez obrońców. W tej sytuacji udział w rozpoznaniu wywiedzionych kasacji stanowiłby rażące naruszenie zasady *nemo iudex in causa sua*, co w konsekwencji mogłoby wywołać zarówno u stron, jak i w powszechnym odbiorze przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności procesu. A zatem zachodzi ryzyko naruszenia zakazu bycia sędzią we własnej sprawie. Rozpoznanie przez sędziego Antoniego Bojańczyka kasacji oznaczałoby także rozpoznanie zarzutów w zakresie braku przesłanki bezstronności sądu.

Już sam udział w procedurze powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami w/w ustawy prowadzi do nienależytej obsady sądu w

rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z uwagi na sprzeczną z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej zależność tego organu od władzy wykonawczej i brak reprezentacji środowiska sędziowskiego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Skutek taki wynika z wyjątkowego statusu sędziów Sądu Najwyższego i kluczowych kompetencji tego Sądu, mającego gwarantować niezakłócone, prawidłowe funkcjonowanie demokratycznego państwa prawnego oraz obiektywny standard niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania (*por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7*). Wykładni art. 41 § 1 k.p.k. należy dokonywać w taki sposób, aby zapewnić skuteczną ochronę prawa strony do rozpoznania konkretnej sprawy przez niezależny i bezstronny sąd. Oznacza to, że wykładnia ta powinna umożliwiać także kontrolę tego, czy w konkretnej sprawie nie dochodzi do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPC (*por. wyrok pilotażowy ETPC z dnia 23 listopada 2023 r., Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21*). Zgodnie z wyrokiem ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa, w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. powoduje, że skład orzekający, w który wchodzi osoba tak powołana na urząd sędziego, nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (*por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41; 13 października 2021 r., II KO 30/21, LEX nr 3520480*).

Sąd Najwyższy badając w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego winien więc mieć na względzie także stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i uwzględniać fakt, że orzeczenie wydane przez skład sądu z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na

podstawie w/w ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., będzie obciążone wadą traktowaną przez ETPC jako naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a na gruncie prawa polskiego, jako bezwzględna przyczyna odwoławcza w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[J.J.]

[a.ł.]